

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА

Факультет міжнародних відносин, політології та соціології

Кафедра світового господарства і міжнародних економічних відносин

Кваліфікаційна робота

на здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр»

**«Розвиток зовнішньоекономічних операцій Нідерландів та Бельгії в
умовах невизначеності»**

**«The Development of Foreign Economic Operations of the Netherlands and
Belgium in Conditions of Uncertainty »**

Виконав: здобувач денної форми навчання
спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини»

Освітня програма «Міжнародні економічні відносини»

Залеський Максим Андрійович

Керівник: д.е.н., проф. Якубовський С.О. _____

Рецензент: д.е.н., проф. Садченко О.В.

Рекомендовано до захисту:

Протокол засідання кафедри

№ _ від _____ 2024 р.

Завідувач кафедри

Захищено на засіданні ЕК №

протокол №__ від _____ 06.2024 р.

Оцінка _____ / _____ / _____

Голова ЕК

_____ ЯКУБОВСЬКИЙ Сергій

_____ ПІЧУГІНА Юлія

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ АНАЛІЗУ РОЗВИТКУ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНИХ ОПЕРАЦІЙ НІДЕРЛАНДІВ ТА БЕЛЬГІЇ В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ	5
РОЗДІЛ 2. ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ОСНОВНИХ СКЛАДОВИХ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНИХ ОПЕРАЦІЙ НІДЕРЛАНДІВ ТА БЕЛЬГІЇ В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ.....	12
2.1. Особливості формування поточних рахунків платіжних балансів Нідерландів та Бельгії.....	12
2.2. Динаміка та структура фінансових рахунків Нідерландів та Бельгії.....	19
2.3. Аналіз динаміки складових активів і пасивів міжнародних інвестиційних позицій Нідерландів та Бельгії.....	26
РОЗДІЛ 3. ОСОБЛИВОСТІ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНИХ ОПЕРАЦІЙ НІДЕРЛАНДІВ ТА БЕЛЬГІЇ З УКРАЇНОЮ.....	32
ВИСНОВКИ.....	36
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	39

ВСТУП

Зовнішньоекономічні операції відіграють ключову роль у сучасному глобалізованому світі, забезпечуючи економічне зростання, розвиток технологій та підвищення конкурентоспроможності країн. Нідерланди та Бельгія є одними з провідних економік Європи, активно залученими до міжнародної торгівлі та інвестицій. В умовах глобальної економічної невизначеності, викликаної такими факторами, як пандемія COVID-19, геополітичні конфлікти, зокрема агресією Росії проти України, зміни клімату та економічні кризи, вивчення розвитку зовнішньоекономічних операцій цих країн набуває особливої важливості.

Пандемія COVID-19 викликала значні збої у глобальних ланцюгах постачання, що вплинуло на експортно-імпортні операції багатьох країн, включаючи Нідерланди та Бельгію. Аналіз впливу пандемії на зовнішньоекономічні операції допоможе зрозуміти стратегії адаптації та відновлення економік цих країн.

Геополітичні конфлікти, такі як війна Росії в Україні, створюють додаткові ризики для міжнародної торгівлі та інвестицій. Дослідження впливу таких конфліктів на зовнішньоекономічні операції Нідерландів та Бельгії є важливим для розробки ефективних стратегій управління ризиками.

Нідерланди та Бельгія є активними учасниками Європейського Союзу, що впливає на їхні зовнішньоекономічні операції через спільну торговельну політику, митні союзи та регуляторні стандарти. Вивчення взаємодії цих країн з іншими членами ЄС та їхньої адаптації до змін у європейському законодавстві є актуальним для розуміння загальної економічної динаміки.

Таким чином, актуальність дослідження розвитку зовнішньоекономічних операцій Нідерландів та Бельгії в умовах невизначеності зумовлена необхідністю розуміння стратегій адаптації та розвитку економік цих країн у змінних глобальних умовах. Аналіз впливу економічних, політичних, інноваційних та екологічних факторів дозволить

виробити рекомендації для покращення зовнішньоекономічної діяльності та забезпечення стійкого розвитку в умовах постійних змін і викликів.

Метою кваліфікаційної роботи є аналіз особливостей розвитку зовнішньоекономічних операцій Нідерландів та Бельгії в умовах невизначеності.

Досягнення поставленої мети передбачає вирішення у кваліфікаційній роботі наступних завдань:

- ознайомитись з теоретичними основи аналізу розвитку зовнішньоекономічних операцій Нідерландів та Бельгії в умовах невизначеності;
- виявити особливості формування поточних рахунків платіжних балансів Нідерландів та Бельгії;
- дослідити динаміку та структуру фінансових рахунків Нідерландів та Бельгії;
- провести порівняльний аналіз динаміки складових активів і пасивів міжнародних інвестиційних позицій Нідерландів та Бельгії;
- охарактеризувати особливості зовнішньоекономічних операцій Нідерландів та Бельгії з Україною.

Об'єктом дослідження – є економіки Нідерландів та Бельгії.

Предметом дослідження – є теоретичні основи та прикладні аспекти розвитку зовнішньоекономічних операцій Нідерландів та Бельгії в умовах невизначеності.

Кваліфікаційна робота складається з вступу, трьох розділів, висновків та списку використаних джерел.

Теоретичною та методологічною основою дослідження є дані та матеріали з сайту Міжнародного валютного фонду, Світового банку, Національного банку України, наукові публікації.

При написанні роботи були використані теоретико-критичний аналіз джерел за темою дослідження, графічний аналіз, синтезування отриманої інформації.

РОЗДІЛ 1.
ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ АНАЛІЗУ РОЗВИТКУ
ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНИХ ОПЕРАЦІЙ НІДЕРЛАНДІВ ТА БЕЛЬГІЇ
В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ

У першому розділі кваліфікаційної роботи проаналізуємо результати досліджень іноземних вчених стосовно розвитку зовнішньоекономічних операцій Нідерландів та Бельгії в умовах невизначеності.

Європейський Союз розглядає відновлюваний водень (що означає водень, вироблений шляхом електролізу води із відновлюваної електроенергії) як ключовий елемент у досягненні своєї мети стати вуглецево-нейтральним до 2050 року. Для досягнення цієї мети держави-члени ЄС, такі як Німеччина, Нідерланди та Бельгія, вивчають можливості імпорту водню для задоволення очікуваного внутрішнього попиту на водень. Для сприяння цим імпортам ЄС сформулював Зовнішню енергетичну стратегію, спрямовану на створення партнерств з так званими "надійними країнами-партнерами", при цьому враховуючи "соціальні, економічні та екологічні потреби країн-експортерів" [1].

Одночасно, зміна геополітичного ландшафту викликала підвищену обережність серед країн у контексті залучення до транснаціональних торговельних відносин та залежностей. У цьому контексті дедалі більше країн віддають перевагу партнерствам з надійними або дружніми країнами, що отримало назву "дружній шоринг" (friend-shoring). Проте, сучасний ландшафт водневих партнерств демонструє більш складну реальність, відображаючи спектр угод, укладених як з "дружніми", так і потенційно менш "дружніми" країнами. Усе це, на думку авторів дослідження «Ризикований бізнес? Оцінка водневих партнерств, створених Німеччиною, Нідерландами та Бельгією» викликає занепокоєння щодо енергетичної безпеки, пов'язаної з цими партнерствами [1].

У цій статті оцінюються партнерства з урахуванням трьох вимірів ризику: економічного, політичного та стійкості (що охоплює як екологічні, так і соціальні аспекти). Аналіз показує, що вибір країн-партнерів супроводжується значними компромісами. Виявлено чотири групи країн-партнерів на основі їхнього профілю ризику: "Останні притулки", "Нестабільні підприємства", "Стратегічні ризики" та "Надійні друзі". Вражає те, що менше третини угод укладені з країнами, які входять до категорії "Надійні друзі", що мають найнижчий загальний профіль ризику. Ці висновки показують необхідність для політиків більш стратегічно підходити до вибору партнерств та зіштовхуватися з важкими виборами щодо того, які ризики та компроміси вони готові прийняти [1].

У дослідженні «Кібербезпека та створення онлайн-компаній у Нідерландах, Бельгії та Німеччині» порівнюється, як Директива, що вимагає онлайн-реєстрації, була впроваджена в Нідерландах, Бельгії та Німеччині. Зокрема, розглядається, чи враховують ці країни різні кібербезпекові ризики, пов'язані з онлайн-реєстрацією, і якщо так, то як саме. Директива враховує ці кібербезпекові ризики, проте основна увага приділяється вимогам щодо доступності онлайн-реєстрації та в меншій мірі - вимогам, що стосуються автентифікації засновників, а також автентичності та цілісності електронних документів. Основний акцент Директиви зроблено на досягненні мети полегшення, прискорення та здешевлення процесу реєстрації компаній. Підхід, який обрали Нідерланди, Бельгія та Німеччина при впровадженні Директиви та забезпеченні онлайн-реєстрації, демонструє помітний рівень схожості. Всі вони забезпечили збереження традиційної ролі нотаріусів у процесі реєстрації компаній у цих країнах. Незважаючи на акцент Директиви на доступності, основне занепокоєння для цих держав-членів полягає в забезпеченні безпеки онлайн-реєстрації. Усі вони встановили суворі вимоги щодо кібербезпеки та обрали найвищі стандарти автентифікації (рівень забезпечення 'високий') і автентичності (кваліфіковані електронні підписи) [2].

У процесі розробки широкої мережі торговельних угод Європейський Союз висунув вимоги щодо лібералізації, які зачіпають компетенції субнаціональних юрисдикцій. Це створює нові виклики у федеративних системах, оскільки зростаючий багаторівневий характер торговельної політики означає, що субнаціональні органи влади можуть все частіше вимагати участі у переговорах або ратифікації цих торговельних угод. Для вирішення напруженості між субнаціональною регуляторною автономією та колективним вирішенням проблем у торговельних переговорах Європа повинна уникати субоптимальних торговельних результатів, коли дії субнаціональних юрисдикцій, спрямовані на захист регуляторних повноважень, можуть підірвати або ветувати колективну угоду. Використовуючи приклади Бельгії та Німеччини, стаття «Торговельні змагання та регіональна політика: приклад Бельгії та Німеччини» ілюструє, як зростаюче субнаціональне протистояння щодо торговельних угод вимагає більшої координації та консенсусу, щоб уникнути внутрішньої блокади їх ратифікації. Стаття пропонує нормативні ідеї для ЄС щодо вирішення проблем, пов'язаних з перекриттям повноважень у багаторівневому управлінні. Зміна цінностей торгівлі вимагає, щоб ці нормативні заходи включали формування торговельних наративів, вирішення асиметрії впливу, підвищення участі субнаціональних органів та пом'якшення розподільчих витрат лібералізації. Ці напрями торговельної політики в кінцевому підсумку сприятимуть більшій інтеграції, до якої прагне ЄС [3].

Дослідження «Роль торговельних суперечок у формуванні моделей прямих іноземних інвестицій (ПІІ) між США та ЄС» заглиблюється в складну динаміку між торговельними суперечками та моделями залучення прямих іноземних інвестицій, зосереджуючись на трансатлантичних економічних відносинах між Сполученими Штатами Америки (США) та Європейським Союзом (ЄС). Використовуючи змішаний підхід, що поєднує економетричний аналіз із якісними кейс-стадіями, це дослідження прагне пояснити, як торговельні конфлікти впливають на двосторонні потоки ПІІ та інвестиційні

стратегії корпорацій. Торговельні суперечки, які часто виникають через різні регуляторні стандарти, запровадження тарифів та протекціоністські політики, історично відігравали значну роль у формуванні економічного ландшафту між США та ЄС. Аналізуючи дані з 1990 по 2023 рік, дослідження виявляє ключові періоди посилення торговельних напружень та їх відповідний вплив на ПІІ [4].

Економетричний компонент використовує моделі векторної авторегресії (VAR) для кількісної оцінки короткострокових і довгострокових наслідків торговельних суперечок на приплив і відтік ПІІ, враховуючи такі змінні, як тарифні ставки, нетарифні бар'єри та заходи у відповідь. Доповнюючи кількісний аналіз, дослідження включає детальні кейс-стадії основних торговельних суперечок, включаючи конфлікт субсидій Airbus-Boeing, тарифи на сталь та алюміній та суперечки щодо податків на цифрові послуги. Ці кейс-стадії надають нюансоване розуміння того, як транснаціональні корпорації коригують свої інвестиційні стратегії у відповідь на політичні невизначеності та торговельні бар'єри. Інтерв'ю з політиками, експертами з торгівлі та керівниками корпорацій додатково збагачують аналіз, пропонуючи розуміння стратегічних міркувань, що лежать в основі рішень щодо ПІІ у періоди торговельного тертя. Результати дослідження свідчать про складну взаємодію, де торговельні суперечки як перешкоджають, так і стимулюють ПІІ. Хоча підвищені торговельні бар'єри зазвичай знижують транскордонні інвестиції, збільшуючи операційні витрати та ризики входу на ринок, вони також спонукають компанії створювати або розширювати місцеві дочірні підприємства для обходу тарифів, що призводить до парадоксального зростання ПІІ в певних секторах [4].

Дослідження «Фактори, що впливають на прямі іноземні інвестиції: приклад Нідерландів» аналізує вплив валового внутрішнього продукту, інфляції та ренти від природних ресурсів на прямі іноземні інвестиції в Нідерландах. Під час аналізу використовується модель авторегресії із розподіленими лагами (Autoregressive Distributed Lag model) за період з 1980 по 2018 рік. Емпіричні результати показують, що валовий внутрішній продукт

і рента від природних ресурсів позитивно впливають на прямі іноземні інвестиції, тоді як інфляція має негативний вплив як у короткостроковій, так і в довгостроковій перспективі. Це дослідження рекомендує урядовцям та політикам розробити політику для сприяння залученню прямих іноземних інвестицій з метою розвитку економіки Нідерландів [5].

Стаття «Роль Світової організації торгівлі в міжнародній торгівлі та інвестиціях» досліджує роль Світової організації торгівлі (СОТ) у сприянні міжнародній торгівлі та інвестиціям. У ній надається коротка історична довідка про обмеження та труднощі міжнародної торгівлі до створення СОТ. Створення СОТ знаменувало появу багатосторонньої міжнародної інституції з глобальним обличчям. Існування СОТ призвело до лібералізації міжнародної торгівлі та інвестицій. СОТ також має добре структуровані інституції для забезпечення економічної глобалізації та дотримання торговельних режимів серед держав-членів. Однак, недовіра та нездатність держав відкласти свої економічні розбіжності на другий план затримують раунди торговельних переговорів. Полеміка між розвиненими та країнами, що розвиваються, призвела до появи регіональних економічних організацій, політика яких іноді суперечить політиці СОТ. Це має потенціал послабити вплив СОТ. У статті робиться висновок, що для того, щоб СОТ продовжувала бути ефективною та не втратила свою актуальність, вона повинна запевнити своїх членів, особливо країни, що розвиваються, у врахуванні їхніх інтересів, забезпечуючи не лише вільну, але й справедливу торгівлю [6].

Стаття «Фіскальні наслідки торговельних та інвестиційних угод» досліджує ступінь впливу останньої хвилі торговельних та інвестиційних угод на фіскальну стабільність країн світу. Під час дослідження було розроблено два нові показники лібералізації торгівлі, засновані на важливості країни в глобальній мережі торговельних та інвестиційних угод, а саме кількість торговельних угод і рівень пов'язаності країни в цій мережі. Цей аналіз важливий, оскільки багато досліджень впливу лібералізації торгівлі на добробут зазвичай не враховують вплив на фіскальні баланси урядів або

передбачають, що будь-які втрати доходів від тарифів будуть компенсовані запровадженням непрямих податків, таких як податок на додану вартість (ПДВ). Використовуючи регресійний аналіз за даними різних країн було підтверджено, що лібералізація торгівлі в середньому зменшує обсяг зібраних тарифних доходів. Крім того, лібералізація торгівлі не корелює з автоматичною компенсацією втрат тарифних доходів через інші податкові заходи. Було виявлено, що в деяких випадках торговельні та інвестиційні угоди корелюють зі зменшенням загальних фіскальних доходів і збільшенням державного боргу. Ці результати свідчать про те, що політикам необхідно враховувати фіскальні наслідки лібералізації торгівлі та інвестицій під час прийняття рішень щодо торговельної та інвестиційної політики [7].

Згідно результатів дослідження «Асиметричні прикордонні ефекти інтеграції в ЄС на зростання населення муніципалітетів Бельгії, Німеччини та Нідерландів» Існування національних кордонів негативно впливає на прикордонні регіони, зменшуючи їхній потенційний доступ до географічно близьких ринків сусідніх країн. Економічна інтеграція може компенсувати ці негативні ефекти кордонів. Таким чином, скасування прикордонних обмежень покращує економічне благополуччя країн-членів, особливо прикордонних регіонів. Інтеграція, однак, може бути різною для різних прикордонних локацій і змінюватися з часом. Після економічної або політичної інтеграції більше ніж двох країн, фірми та люди можуть переселятися ближче до кордону в межах країни походження або найближчого сусіда (прямий ефект) або до країни-члена, що не має спільного кордону (непрямий ефект). Процес інтеграції європейських країн, що розпочався з кількох початкових членів і поступово розширювався до інших, не сусідніх країн, є природним експериментом для вивчення цих прямих і непрямих ефектів [8].

У цій статті досліджується, чи відрізняються прямі та непрямі ефекти інтеграції ЄС на населення в різних прикордонних регіонах. Автори використовують підхід різниці в різницях, запропонований Реддінгом і Штурмом, та детальні дані про зростання населення на рівні муніципалітетів

у Бельгії, Німеччині та Нідерландах. Дані охоплюють 589 муніципалітетів Бельгії, 440 муніципалітетів Німеччини та 418 муніципалітетів Нідерландів. Під час дослідження було класифіковано інтеграційні шоки, що стосуються кордонів між країнами зразка, такі як утворення Європейських спільнот у 1967 році, формування єдиного ринку ЄС у 1993 році, грошовий союз 1999 року або введення євро у 2002 році, як прямі ефекти. Подібним чином, інтеграційні шоки, що не стосуються безпосередньо кордонів між країнами зразка, такі як нове членство в Європейській спільноті у 1973 та 1986 роках і розширення ЄС у 1995 та 2004 роках, було розглянуто у якості непрямих ефектів [8].

Результати дослідження підтверджують існування асиметричних прикордонних ефектів; тобто тип і ступінь ефектів різняться для різних кордонів. Це справедливо загалом навіть для різних прикордонних локацій у межах однієї країни. Було також виявлено різні непрямі ефекти від розширення ЄС до не сусідніх країн. Порівняно з прикордонними муніципалітетами Бельгії та Нідерландів, тривалість позитивних інтеграційних ефектів довша для прикордонних муніципалітетів Німеччини. Відносно решти національних муніципалітетів прикордонні муніципалітети Бельгії та Нідерландів загалом знижувалися до кінця періоду вибірки, тоді як прикордонні муніципалітети Німеччини продовжували зростати до кінця періоду вибірки відносно центрально розташованих муніципалітетів. Цей ефект тривав довше, ніж сорок років на кордоні між Західною та Східною Німеччиною після об'єднання Німеччини у 1990 році. Це можна пояснити існуванням множинних інтеграційних шоків у процесі розширення ЄС та географічною близькістю Німеччини до нових членів зі Східної Європи [8].

Таким чином, згідно результатів попередніх досліджень можна стверджувати, що інтеграційні процеси, як на рівні ЄС, так і в глобальному масштабі, мають значний позитивний вплив на економічний розвиток, фіскальну стабільність та інвестиційну привабливість Бельгії та Нідерландів.

РОЗДІЛ 2

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ОСНОВНИХ СКЛАДОВИХ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНИХ ОПЕРАЦІЙ НІДЕРЛАНДІВ ТА БЕЛЬГІЇ В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ

2.1. Особливості формування поточних рахунків платіжних балансів Нідерландів та Бельгії

Вимірювання та оцінка зовнішньої позиції країни є необхідними кроками у процесі розробки економічної політики. Дані про транзакції та фінансові потоки між країною та рештою світу, які систематично підсумовуються в платіжному балансі, формують основу будь-якого аналізу зовнішньої позиції країни та необхідності її коригування. Платіжний баланс (БОР) – це запис усіх міжнародних фінансових транзакцій, здійснених резидентами країни. Існує три основні категорії платіжного балансу: поточний рахунок, капітальний рахунок та фінансовий рахунок. Поточний рахунок використовується для відображення припливу та відтоку товарів і послуг у країну. Капітальний рахунок фіксує всі міжнародні капітальні трансфери. У фінансовому рахунку документуються міжнародні грошові потоки, пов'язані з інвестиціями в бізнес, нерухомість, облігації та акції. Поточний рахунок має бути збалансований із сукупними капітальним та фінансовим рахунками, залишаючи платіжний баланс на нульовому рівні, але це рідко відбувається [9].

Платіжний баланс Нідерландів та Бельгії відображає загальну суму грошових потоків між цими країнами та рештою світу, включаючи торгівлю товарами та послугами, доходи від інвестицій, а також фінансові трансакції з прямими, портфельними та іншими інвестиціями.

Почнемо аналіз з торгових балансів двох країн. У роботі будуть досліджені дані за 2018-2023 роки, джерелом даних є офіційний сайт Міжнародного валютного фонду.

Таблиця 2.1

**Динаміка товарної торгівлі Нідерландів та Бельгії
за 2018-2023 роки, у млн. дол.**

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Торгівельний баланс Нідерландів	84612	67305	70715	86516	77564	96634
Експорт Нідерландів	572564	548880	525018	663328	730197	718939
Імпорт Нідерландів	487952	481575	454303	576813	652632	622305
Торгівельний баланс Бельгії	-2004	4176	11296	9779	-7647	-3597
Експорт Бельгії	327108	317952	295319	392279	420985	388897
Імпорт Бельгії	329111	313776	284026	382501	428632	392494

Джерело: складено автором на основі даних [10, 11].

Результати аналізу даних таблиці 2.1 свідчать про те, що Нідерланди демонструють стабільний позитивний торговельний баланс протягом всіх років, з максимальним показником у 2023 році (96,634 млрд. дол.).

Експорт Нідерландів зростав з 2018 до 2022 року, досягнувши піку у 2022 році (730,197 млрд. дол.), з незначним зниженням у 2023 році (718,939 млрд. дол.). Імпорт також зростав з 2018 по 2022 рік, досягнувши піку у 2022 році (652,632 млрд. дол.), з невеликим зниженням у 2023 році (622,305 млрд. дол.).

Торгівельний баланс Бельгії змінювався, з негативними значеннями у 2018, 2022 та 2023 роках, і позитивними у 2019, 2020 та 2021 роках, з максимальним значенням у 2020 році (11,296 млрд. дол.).

Експорт Бельгії зростав з 2018 по 2022 рік, досягнувши піку у 2022 році (420,985 млрд. дол.), з незначним зниженням у 2023 році (388,897 млрд. дол.). Імпорт також зростав з 2018 по 2022 рік, досягнувши піку у 2022 році (428,632 млрд. дол.), з незначним зниженням у 2023 році (392,494 млрд. дол.).

Ці дані свідчать про загальну тенденцію до зростання товарної торгівлі в обох країнах з певними коливаннями у показниках торговельного балансу, що вимагає стратегічного підходу до управління торговельною політикою для підтримання стабільного економічного зростання. Разом з тим, у Нідерландів спостерігається кращий торговельний баланс ніж у Бельгії.

Таблиця 2.2

**Динаміка торгівлі послугами Нідерландів та Бельгії
за 2018-2023 роки, у млн. дол.**

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Баланс послуг Нідерландів	11747	21947	21066	29254	31386	27550
Експорт послуг Нідерландів	201175	202345	187394	201765	214224	231043
Імпорт послуг Нідерландів	189427	180398	166327	172511	182838	203494
Баланс послуг Бельгії	352	-833	-881	1168	-1248	-6700
Експорт послуг Бельгією	124298	123614	118454	135467	137284	146277
Імпорт послуг Бельгії	123946	124445	119336	134299	138533	152977

Джерело: складено автором на основі даних [12, 13].

Результати аналізу даних, наведених у таблиці 2.2, свідчать про те, що для Нідерландів експорт послуг стабільно зростає з 2018 по 2023 рік, зокрема з 201,175 млрд. дол. у 2018 році до 231,043 млрд. дол. у 2023 році. Імпорт послуг також зростає, хоча й трохи повільніше, з 189,427 млрд. дол. у 2018 році до 203,494 млрд. дол. у 2023 році. Баланс послуг залишався позитивним протягом усього періоду, що свідчить про те, що Нідерланди експортували більше послуг, ніж імпортували. Максимальний баланс був зафіксований у 2022 році (31,386 млрд. дол.), після чого у 2023 році спостерігалось незначне зниження до 27,550 млрд. дол.

Для Бельгії експорт послуг зростає з 124,298 млрд. дол. у 2018 році до 146,277 млрд. дол. у 2023 році. Імпорт послуг зростає швидше, що призвело до збільшення дефіциту торговельного балансу послуг. Баланс послуг був різним протягом цього періоду, зокрема позитивним у 2018 та 2021 роках, але переважно негативним, особливо у 2023 році (-6,700 млрд. дол.), що свідчить про зростання імпорту послуг над експортом.

Отже, Нідерланди продемонстрували стабільний та зростаючий експорт послуг протягом 2018-2023 років, що підтримувало позитивний баланс послуг. Це свідчить про високий рівень конкурентоспроможності їхніх послуг на міжнародному ринку та ефективне використання економічних ресурсів для підтримки експорту.

Бельгія мала більш нестабільний баланс послуг, з періодичними дефіцитами, особливо помітним у 2023 році. Це може свідчити про виклики у сфері послуг або про необхідність коригування економічної політики для покращення конкурентоспроможності експорту послуг.

Таблиця 2.3

**Динаміка первинних доходів Нідерландів та Бельгії
за 2018-2023 роки, у млн. дол.**

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Сальдо первинних доходів Нідерландів	-3473	-18495	-29888	16824	-9151	-6172
Надходження первинних доходів до Нідерландів	359033	305414	238445	308879	326243	401335
Виплати первинних доходів Нідерландами	362506	323909	268333	292055	335393	407506
Сальдо первинних доходів Бельгії	4875	5200	5393	6433	9004	12766
Надходження первинних доходів до Бельгії	76262	73011	59581	73586	76499	94490
Виплати первинних доходів Бельгією	71385	67810	54188	67153	67496	81724

Джерело: складено автором на основі даних [14, 15].

Результати аналізу даних, наведених у таблиці 2.3, свідчать про те, що надходження первинних доходів до Нідерландів коливалися протягом 2018-2023 років, зі зростанням з 359,033 млрд. дол. у 2018 році до 401,335 млрд. дол. у 2023 році. Виплати первинних доходів також коливалися, зростаючи з 362,506 млрд. дол. у 2018 році до 407,506 млрд. дол. у 2023 році. Сальдо первинних доходів залишалося переважно негативним, за винятком 2021 року, коли воно стало позитивним і склало 16,824 млрд. дол. Найбільший дефіцит спостерігався у 2020 році (-29,888 млрд. дол.), що свідчить про значні виплати первинних доходів у порівнянні з надходженнями.

Надходження первинних доходів до Бельгії стабільно зростали, від 76,262 млрд. дол. у 2018 році до 94,490 млрд. дол. у 2023 році. Виплати також зростали, з 71,385 млрд. дол. у 2018 році до 81,724 млрд. дол. у 2023 році.

Сальдо первинних доходів Бельгії залишалося позитивним протягом всього періоду, що свідчить про стабільний приплив первинних доходів. Максимальне сальдо спостерігалось у 2023 році (12,766 млрд. дол.), що вказує на успішну економічну діяльність і ефективне управління первинними доходами.

Нідерланди показують значні коливання у сальдо первинних доходів з переважно негативними значеннями. Це може свідчити про значні виплати первинних доходів, які перевищують надходження, за винятком 2021 року, коли сальдо було позитивним. Зростання як надходжень, так і виплат вказує на активну економічну діяльність країни.

Бельгія демонструє стабільний позитивний сальдо первинних доходів протягом усього періоду, що вказує на ефективне управління первинними доходами та зростання економічного добробуту. Зростання надходжень перевищує зростання виплат, що забезпечує стабільний позитивний баланс.

Отже, у Бельгії спостерігається кращий баланс первинних доходів ніж у Нідерландів.

Таблиця 2.4

**Динаміка вторинних доходів Нідерландів та Бельгії
за 2018-2023 роки, у млн. дол.**

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Сальдо вторинних доходів Нідерландів	-7745	-7759	-15045	-7670	-5963	-5061
Надходження вторинних доходів до Нідерландів	17230	18242	18102	21326	19148	20651
Виплати вторинних доходів Нідерландами	24975	26001	33147	28996	25111	25712
Сальдо вторинних доходів Бельгії	-7970	-8036	-8484	-9150	-5414	-8674
Надходження вторинних доходів до Бельгії	14411	15096	16951	19511	20455	21626
Виплати вторинних доходів Бельгією	22378	23131	25432	28660	25869	30298

Джерело: складено автором на основі даних [16, 17].

Результати проведеного аналізу свідчать про те, що надходження

вторинних доходів до Нідерландів зростали з 17,230 млрд. дол. у 2018 році до 20,651 млрд. дол. у 2023 році. Виплати вторинних доходів також зростали, досягнувши 25,712 млрд. дол. у 2023 році. Сальдо вторинних доходів залишалось негативним протягом усього періоду, зі значними коливаннями. Найбільший дефіцит спостерігався у 2020 році (-15,045 млрд. дол.), після чого дефіцит зменшився до -5,061 млрд. дол. у 2023 році.

Надходження вторинних доходів до Бельгії зростали з 14,411 млрд. дол. у 2018 році до 21,626 млрд. дол. у 2023 році. Виплати також зростали, досягнувши 30,298 млрд. дол. у 2023 році. Сальдо вторинних доходів залишалось негативним протягом усього періоду, зі значними коливаннями. Найбільший дефіцит спостерігався у 2023 році (-8,674 млрд. дол.), а найменший у 2022 році (-5,414 млрд. дол.).

Отже, Нідерланди показують тенденцію до зростання як надходжень, так і виплат вторинних доходів. Постійний дефіцит сальдо свідчить про те, що країна більше виплачує, ніж отримує, але цей дефіцит зменшувався після значного піку у 2020 році.

Бельгія також демонструє зростання як надходжень, так і виплат вторинних доходів. Постійний негативний сальдо вказує на те, що країна більше виплачує, ніж отримує, з особливо великим дефіцитом у 2023 році.

Далі у підрозділі на рисунку 2.1 проведемо графічний аналіз стану поточних операцій Нідерландів та Бельгії.

Поточний рахунок Нідерландів коливався протягом 2018-2023 років, але загалом залишався позитивним. Найбільший профіцит було зафіксовано у 2021 році (124,924 млрд. дол.), тоді як найменший профіцит спостерігався у 2020 році (46,849 млрд. дол.). Позитивне сальдо поточного рахунку вказує на те, що країна більше експортує товарів, послуг і капіталу, ніж імпортує, що сприяє зміцненню національної економіки.

Аналіз за роками: 2018-2019 роки показують поступове зменшення профіциту, але він залишається високим (85,142 млрд. дол. у 2018 році та 62,998 млрд. дол. у 2019 році). У 2020 році профіцит значно знизився до 46,849

млрд. дол., що є наслідком глобальних економічних змін, включаючи пандемію COVID-19. 2021 рік показує різке зростання профіциту до 124,924 млрд. дол., що свідчить про швидке відновлення економіки. У 2022 та 2023 роках профіцит стабільно залишається високим, але трохи знижується у порівнянні з 2021 роком.

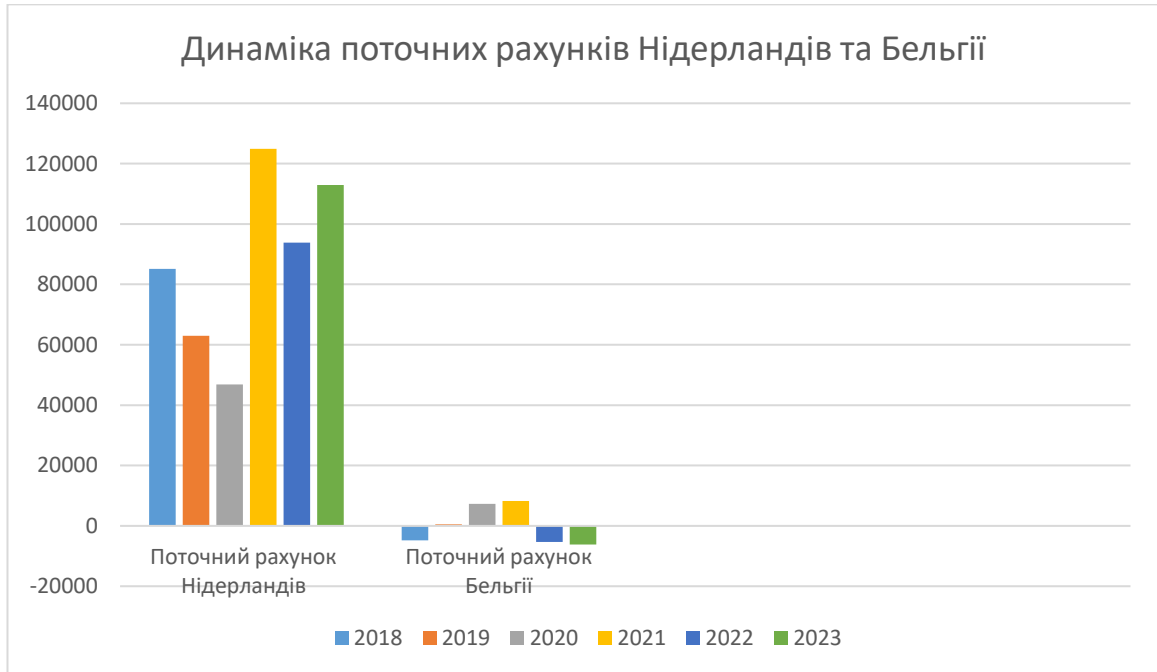

Рис. 2.1 Динаміка балансу поточних операцій Нідерландів та Бельгії (2018 – 2023 рр.)

Джерело: складено на основі даних [18, 19].

Результати проведеного аналізу свідчать про те, що поточний рахунок Бельгії демонструє значні коливання з періодами як дефіциту, так і профіциту. Найбільший профіцит спостерігався у 2020 році (7,325 млрд. дол.), тоді як найглибший дефіцит було зафіксовано у 2023 році (-6,205 млрд. дол.).

Аналіз за роками: 2018 рік показує значний дефіцит поточного рахунку (-4,743 млрд. дол.). У 2019 році ситуація значно покращується до невеликого профіциту (0,507 млрд. дол.). У 2020 та 2021 роках спостерігається профіцит, зокрема у 2020 році (7,325 млрд. дол.) та 2021 році (8,233 млрд. дол.), що свідчить про сприятливі економічні умови у ці роки. У 2022 та 2023 роках знову спостерігається дефіцит, який поглиблюється до -6,205 млрд. дол. у 2023

році.

Таким чином, можна зробити висновок про те, що Нідерланди демонструють стабільний профіцит поточного рахунку, що вказує на здорову економіку з перевагою експорту над імпортом. Це свідчить про високий рівень конкурентоспроможності країни на міжнародному ринку.

Бельгія демонструє значні коливання в поточному рахунку, з періодами як профіциту, так і дефіциту. Це вказує на нестабільність у зовнішньоекономічній діяльності, що потребує уваги для покращення економічної стабільності.

2.2. Динаміка та структура фінансових рахунків Нідерландів та Бельгії

Фінансовий рахунок платіжних балансів Нідерландів та Бельгії відображає транзакції з фінансовими активами та зобов'язаннями між резидентами та нерезидентами країни.

З початку проаналізуємо стан балансу прямих інвестицій (ПІІ) країн, дані за якими наведені у таблиці 2.5. Під час аналізу сальдо інвестицій в усіх таблицях та рисунках підрозділу буде підраховуватись як різниця між припливом та відпливом інвестицій з країни.

Таблиця 2.5

Динаміка прямих іноземних інвестицій Нідерландів та Бельгії за 2018-2023 роки, у млн. дол.

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Сальдо ПІІ для Нідерландів	-57012	836	86409	-146740	-137970	-8375
Відплив ПІІ з Нідерландів	-273327	-19057	-289194	15260	125894	-380655
Приплив ПІІ в Нідерланди	-330338	-18220	-202785	-131480	-12076	-389030
Сальдо ПІІ для Бельгії	-5600	4230	-5632	-26080	-14141	9518
Відплив ПІІ з Бельгії	-36001	-25610	-21727	55595	26626	-29522
Приплив ПІІ в Бельгію	-41601	-21380	-27360	29516	12485	-20003

Джерело: складено автором на основі даних [20, 21].

Результати аналізу статистичних даних свідчать про те, що відплив ПІІ

з Нідерландів коливався значно протягом 2018-2023 років, з максимальним відпливом у 2023 році (-380,655 млрд. дол.). Приплив ПІІ також демонстрував значні коливання, з найнижчим показником у 2018 році (-330,338 млрд. дол.) і найвищим відпливом у 2023 році (-389,030 млрд. дол.). Сальдо ПІІ показує значні зміни протягом цих років, зокрема з позитивним сальдо у 2020 році (86,409 млрд. дол.) і найбільшим дефіцитом у 2021 році (-146,740 млрд. дол.).

Негативні значення вказують на переважання відпливу ПІІ над припливом, що може свідчити про несприятливі умови для іноземних інвесторів у ці періоди.

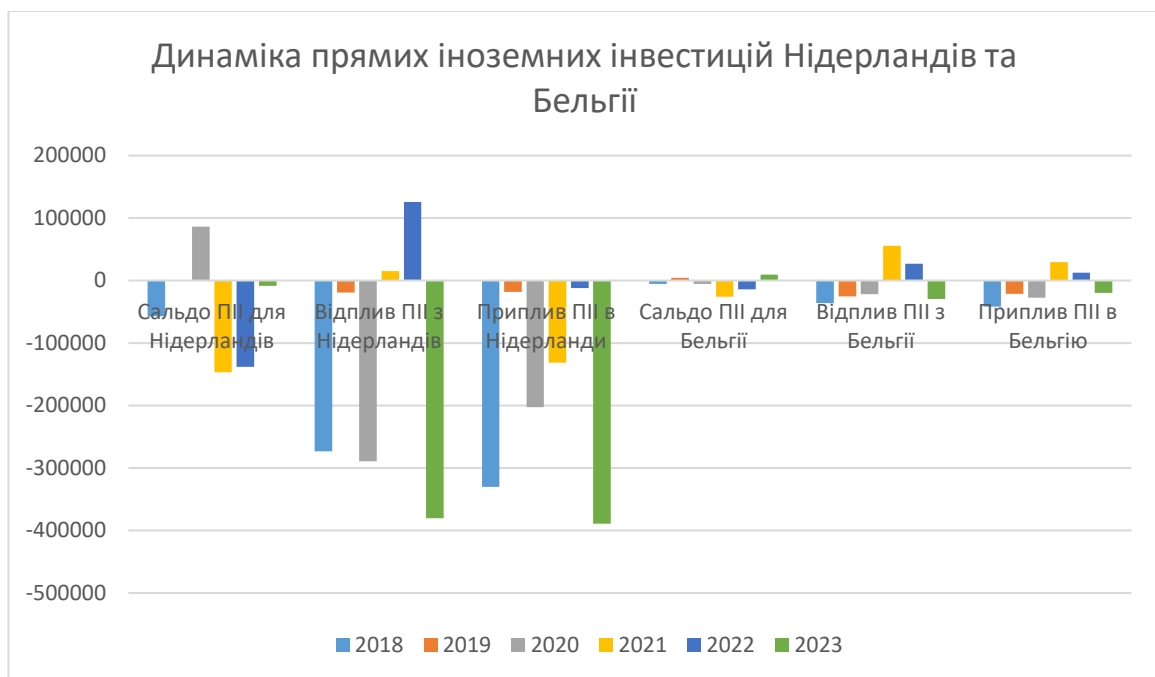

Рис. 2.2. Порівняння динаміки прямих іноземних інвестицій Нідерландів та Бельгії за 2018-2023 роки, у млн. дол.

Джерело: складено автором на основі даних [20, 21].

Результати аналізу статистичних даних свідчать про те, що відплив ПІІ з Бельгії коливався від -36,001 млрд. дол. у 2018 році до 55,595 млрд. дол. у 2021 році, з тенденцією до значних змін у різні роки. Приплив ПІІ також демонстрував значні коливання, з найнижчим показником у 2023 році (-20,003 млрд. дол.) і найвищим відпливом у 2018 році (-41,601 млрд. дол.). Сальдо ПІІ показує нестабільність, з позитивним сальдо у 2019 (4,230 млрд. дол.) та 2023

(9,518 млрд. дол.) роках, але значним дефіцитом у 2021 році (-26,080 млрд. дол.). Ці коливання можуть свідчити про змінні умови для іноземних інвесторів та різні макроекономічні фактори, що впливають на інвестиційний клімат.

Отже, Нідерланди демонструють значні коливання у прямих іноземних інвестиціях, з переважно негативним сальдо. Це вказує на те, що країна частіше виступає як джерело інвестицій, ніж як отримувач, що може бути наслідком високого рівня економічного розвитку та глобальної інтеграції.

Бельгія також показує значні коливання у ПІІ, але з більш збалансованими періодами позитивного та негативного сальдо. Це свідчить про нестабільні умови для іноземних інвестицій, що можуть змінюватися залежно від внутрішніх та зовнішніх економічних факторів.

У таблиці 2.6 наведені дані щодо динаміки портфельних іноземних інвестицій США та Канади за 2018-2023 роки.

Таблиця 2.6

**Динаміка портфельних іноземних інвестицій Нідерландів та Бельгії
за 2018-2023 роки, у млн. дол.**

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Сальдо портфельних інвестицій для Нідерландів	-8467	-37192	-210170	91320	237046	-66878
Відплив портфельних інвестицій з Нідерландів	7310	56693	61611	-5555	-156458	60698
Приплив портфельних інвестицій в Нідерланди	-1157	19501	-148558	85765	80588	-6180
Сальдо портфельних інвестицій для Бельгії	4085	7681	-23074	-9484	-143	23444
Відплив портфельних інвестицій з Бельгії	-5565	18198	46080	42725	37569	23202
Приплив портфельних інвестицій в Бельгію	-1479	25879	23006	33241	37426	46646

Джерело: складено автором на основі даних [22, 23].

Результати проведеного аналізу свідчать про те, що відплив портфельних інвестицій з Нідерландів варіював значно, з найнижчим показником у 2021 році (-5,555 млрд. дол.) і найвищим у 2023 році (60,698 млрд. дол.). Приплив портфельних інвестицій в Нідерланди також демонстрував значні коливання, з

найбільшим негативним значенням у 2020 році (-148,558 млрд. дол.) і найбільшим позитивним у 2021 році (85,765 млрд. дол.). Сальдо портфельних інвестицій Нідерландів демонструє значні коливання з негативними значеннями у більшості років, але з великим позитивним значенням у 2021 році (91,320 млрд. дол.) та 2022 році (237,046 млрд. дол.). Найбільший дефіцит був у 2020 році (-210,170 млрд. дол.).

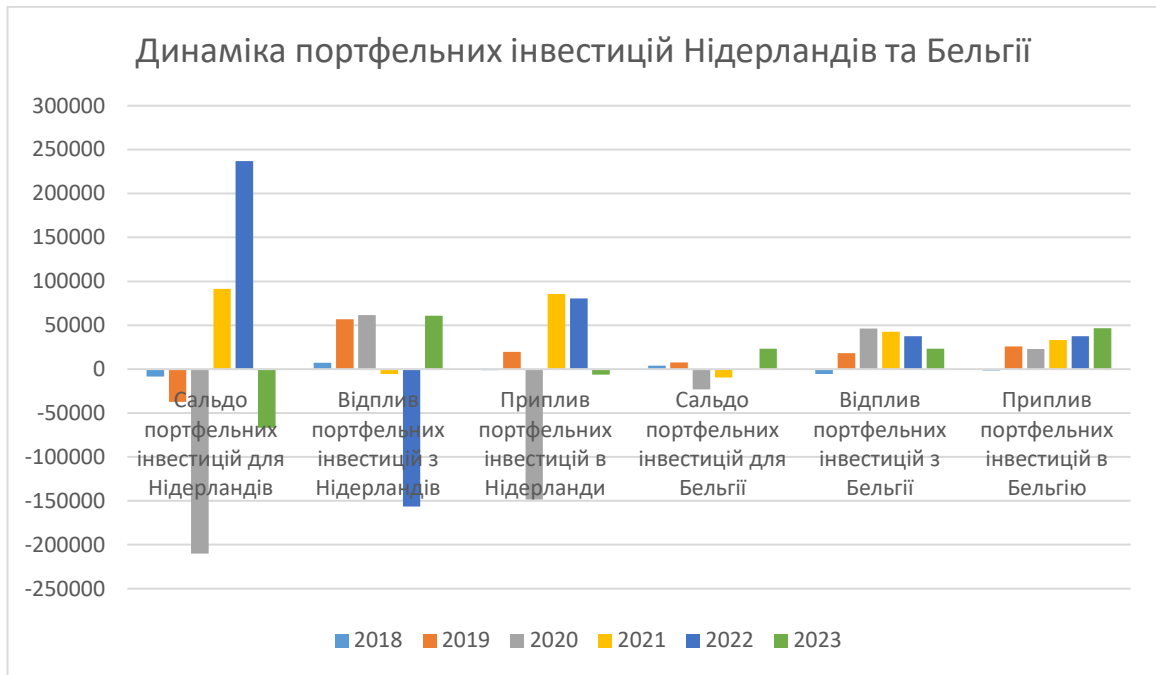

Рис. 2.3. Порівняння динаміки портфельних іноземних інвестицій Нідерландів та Бельгії за 2018-2023 роки, у млн. дол.

Джерело: складено автором на основі даних [22, 23].

Результати проведеного аналізу свідчать про те, що відплив портфельних інвестицій з Бельгії коливався від -5,565 млрд. дол. у 2018 році до 23,202 млрд. дол. у 2023 році, що свідчить про змінні інвестиційні умови. Приплив портфельних інвестицій в Бельгію також демонстрував значні коливання, з найнижчим значенням у 2018 році (-1,479 млрд. дол.) і найвищим у 2023 році (46,646 млрд. дол.). Сальдо портфельних інвестицій Бельгії варіювало від позитивних до негативних значень протягом аналізованого періоду. Найбільший дефіцит спостерігався у 2020 році (-23,074 млрд. дол.), а найбільший профіцит у 2023 році (23,444 млрд. дол.).

Отже, Нідерланди показують значні коливання у портфельних інвестиціях з великими періодами як дефіциту, так і профіциту. Це вказує на високий рівень фінансової активності та залученості у глобальні фінансові ринки, але також на значні ризики та нестабільність. Бельгія також демонструє коливання у портфельних інвестиціях з періодами позитивного та негативного сальдо.

Таблиця 2.7

**Динаміка інших іноземних інвестицій Нідерландів та Бельгії
за 2018-2023 роки, у млн. дол.**

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Сальдо інших інвестицій Нідерландів	-13413	-32829	57608	-47822	-240013	-40722
Надання кредитів з Нідерландів	-12415	46305	-48913	71539	268082	10561
Отримання кредитів в Нідерланди	-25828	13477	8695	23717	28069	-30161
Сальдо інших інвестицій Бельгії	13035	-7682	21972	33701	23791	-25406
Надання кредитів з Бельгії	-35349	30926	-5261	16170	30638	62043
Отримання кредитів в Бельгію	-22314	23244	16711	49871	54429	36638

Джерело: складено автором на основі даних [24, 25].

Як свідчать результати аналізу, надання кредитів з Нідерландів показало значні коливання, з максимальним значенням у 2022 році (268,082 млрд. дол.) і мінімальним у 2020 році (-48,913 млрд. дол.). Отримання кредитів також демонструвало значні коливання, з найбільшим негативним значенням у 2018 році (-25,828 млрд. дол.) і найбільшим позитивним значенням у 2022 році (28,069 млрд. дол.).

Сальдо інших інвестицій показувало значні коливання з найбільшим дефіцитом у 2022 році (-240,013 млрд. дол.) і найбільшим профіцитом у 2020 році (57,608 млрд. дол.). Ці коливання свідчать про нестабільність у сфері інших інвестицій, що може бути пов'язано з глобальними економічними умовами.

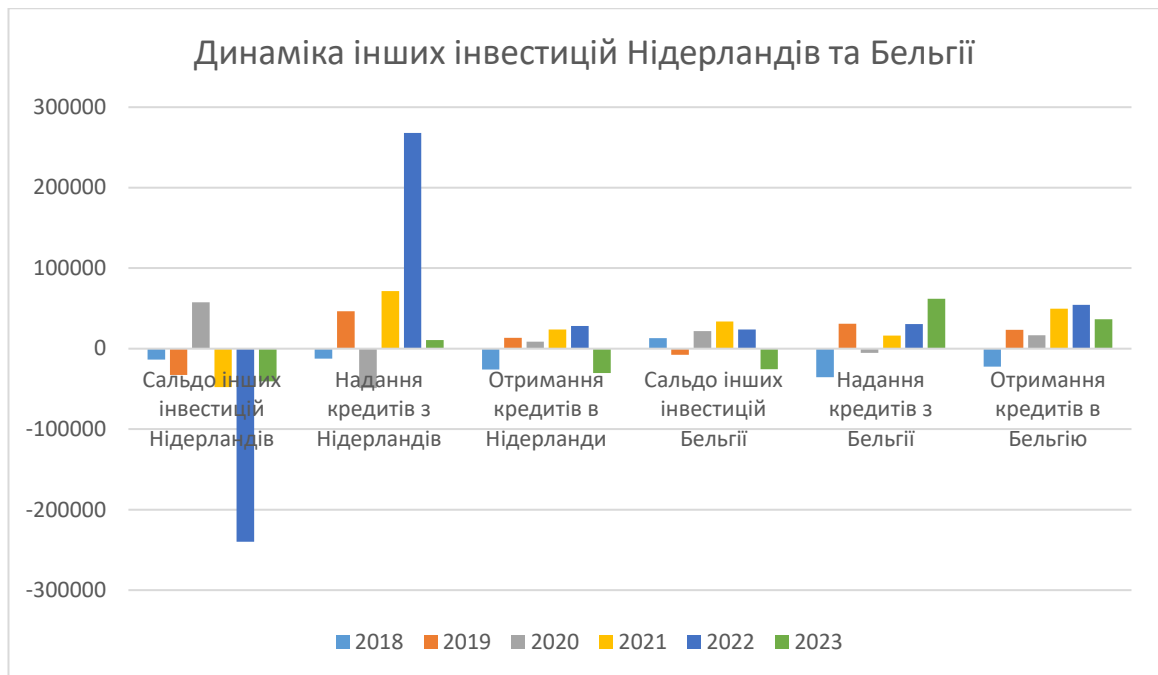

Рис. 2.4. Порівняння динаміки інших іноземних інвестицій Нідерландів та Бельгії за 2018-2023 роки, у млн. дол.

Джерело: складено автором на основі даних [24, 25].

Як свідчать результати аналізу, надання кредитів з Бельгії варіювало від -35,349 млрд. дол. у 2018 році до 62,043 млрд. дол. у 2023 році, з значними змінами у різні роки. Отримання кредитів також демонструвало коливання, з найнижчим значенням у 2018 році (-22,314 млрд. дол.) і найвищим у 2022 році (54,429 млрд. дол.). Сальдо інших інвестицій Бельгії показувало значні коливання з найбільшим дефіцитом у 2023 році (-25,406 млрд. дол.) і найбільшим профіцитом у 2021 році (33,701 млрд. дол.). Це свідчить про нестабільність у сфері інших інвестицій, що може відображати внутрішні та зовнішні економічні фактори.

Графічний аналіз стану фінансових рахунків Нідерландів та Бельгії за 2018-2023 роки наведено на рисунку 2.5.

Результати аналізу свідчать про те, що сальдо фінансового рахунку Нідерландів демонструє стабільний негативний тренд протягом 2018-2023 років. Найбільший дефіцит спостерігався у 2022 році (-202,557 млрд. дол.), що свідчить про значний відтік капіталу з країни. Менший дефіцит спостерігався

у 2020 році (-41,465 млрд. дол.), однак навіть у цей рік показник залишався значно негативним.

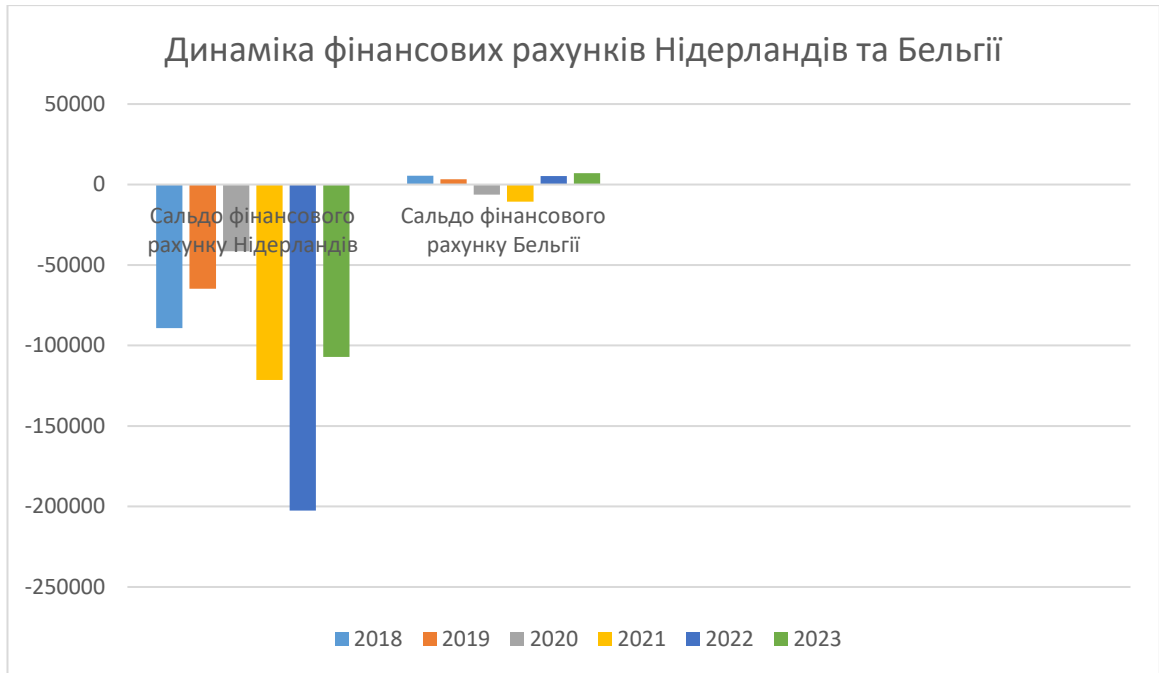

Рис. 2.5. Порівняння динаміки фінансових рахунків Нідерландів та Бельгії за 2018-2023 роки, у млн. дол.

Джерело: складено автором на основі даних [26, 27].

Результати аналізу свідчать про те, що сальдо фінансового рахунку Бельгії демонструє значні коливання з позитивними та негативними значеннями. Найбільший дефіцит спостерігався у 2021 році (-10,622 млрд. дол.), тоді як найбільший профіцит - у 2023 році (7,028 млрд. дол.). Позитивне сальдо спостерігалось у 2018 (5,395 млрд. дол.), 2019 (3,210 млрд. дол.), 2022 (5,350 млрд. дол.) та 2023 (7,028 млрд. дол.) роках. Негативне сальдо спостерігалось у 2020 (-6,301 млрд. дол.) та 2021 (-10,622 млрд. дол.) роках, що може бути наслідком економічних викликів та змін у глобальній економіці.

Таким чином, можна констатувати, що Нідерланди демонструють стабільний негативний тренд у сальдо фінансового рахунку, що вказує на переважання відтоку капіталу над притоком. Це свідчить про значні інвестиційні можливості за кордоном та суттєве збільшення активів, якими керують резиденти країни.

Бельгія демонструє значні коливання у сальдо фінансового рахунку, з періодами як позитивного, так і негативного сальдо, без якогось загального тренду.

2.3 Аналіз динаміки складових активів і пасивів міжнародних інвестиційних позицій Нідерландів та Бельгії

Дослідження міжнародних інвестиційних позицій (МІП) має велике значення для розуміння економічних процесів, бо стан МІП вказує на те, чи є країна боржником або кредитором у світовій економіці. Саме тому далі проаналізуємо динаміку складових активів і пасивів міжнародних інвестиційних позицій Нідерландів та Бельгії.

Графічний аналіз структури активів МІП Нідерландів за 2018-2023 роки наведено на рисунку 2.6.

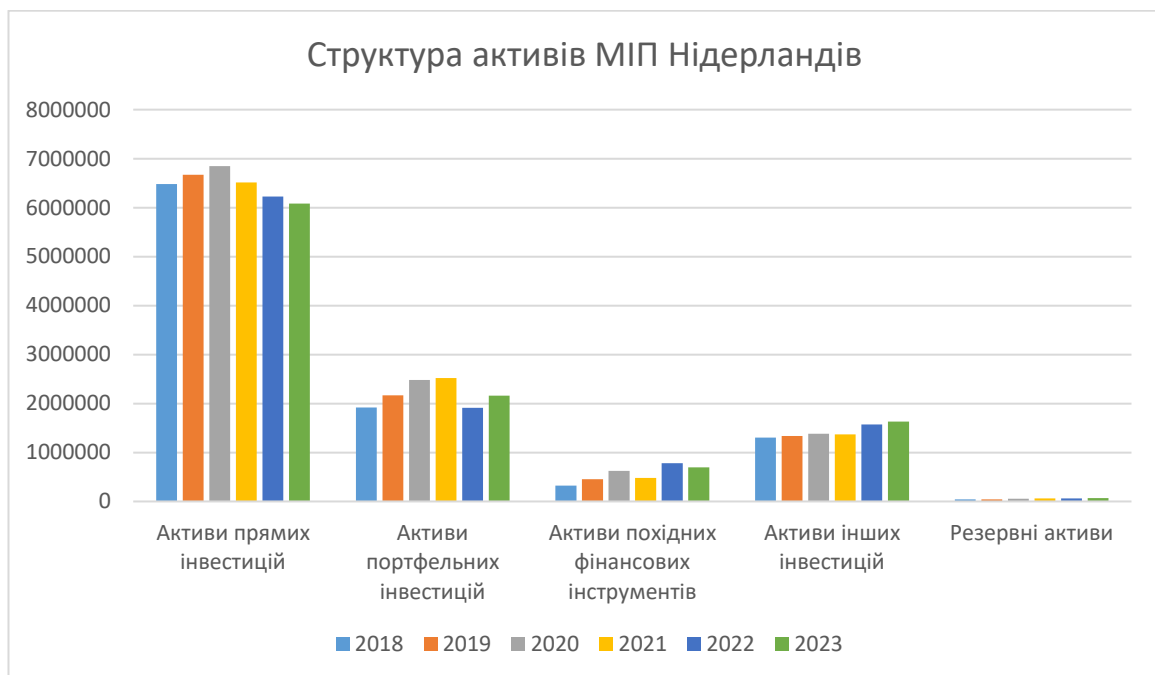

Рис. 2.6. Структура активів МІП Нідерландів за 2018-2023 роки, у млн. дол.

Джерело: складено автором на основі даних [31].

Загальний аналіз показує, що структура активів міжнародної інвестиційної позиції Нідерландів є досить диверсифікованою. Нідерланди

продемонстрували стійке зростання в декількох ключових категоріях активів, особливо в прямих інвестиціях та інших інвестиціях. Значні коливання у портфельних інвестиціях та похідних фінансових інструментах можуть відобразити глобальні економічні умови та зміни в інвестиційних стратегіях. Активи прямих інвестицій домінують у міжнародній інвестиційній позиції Нідерландів протягом всього періоду з 2018 по 2023 роки. Ця категорія активів стабільно залишається найзначнішою частиною інвестиційної структури країни, що свідчить про високий рівень інвестиційної активності в іноземні підприємства та проекти.

Графічний аналіз структури активів МІП Бельгії за 2018-2023 роки наведено на рисунку 2.7.

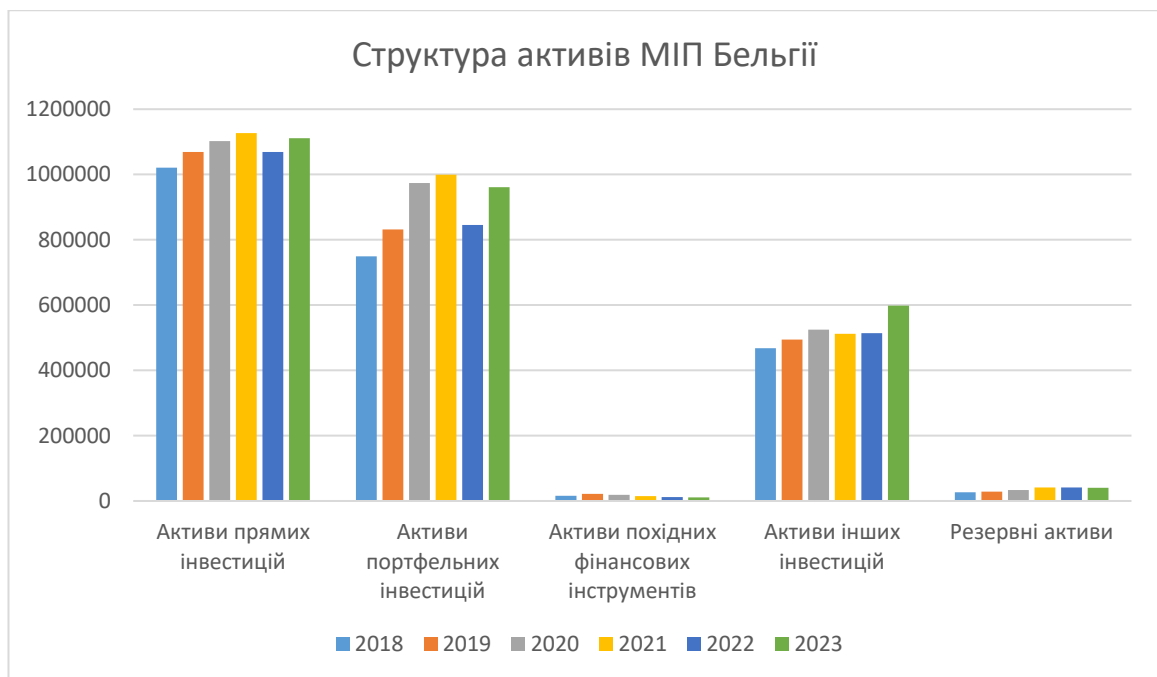

Рис. 2.7. Структура активів МІП Бельгії за 2018-2023 роки, у млн. дол.
Джерело: складено автором на основі даних [33].

Згідно результатів дослідження прямі інвестиції домінують у міжнародній інвестиційній позиції Бельгії, що вказує на значний інтерес до іноземних інвестицій у реальний сектор економіки. Портфельні інвестиції також є важливою складовою, демонструючи значні коливання, що можуть бути пов'язані з глобальними економічними умовами та ринковими трендами.

Інші інвестиції стабільно зростають, що свідчить про диверсифікацію інвестиційних можливостей. Похідні фінансові інструменти та резервні активи займають меншу частку, але також відіграють важливу роль у загальній структурі активів.

Графічний аналіз структури зобов'язань МІП Нідерландів за 2018-2023 роки наведено на рисунку 2.8.

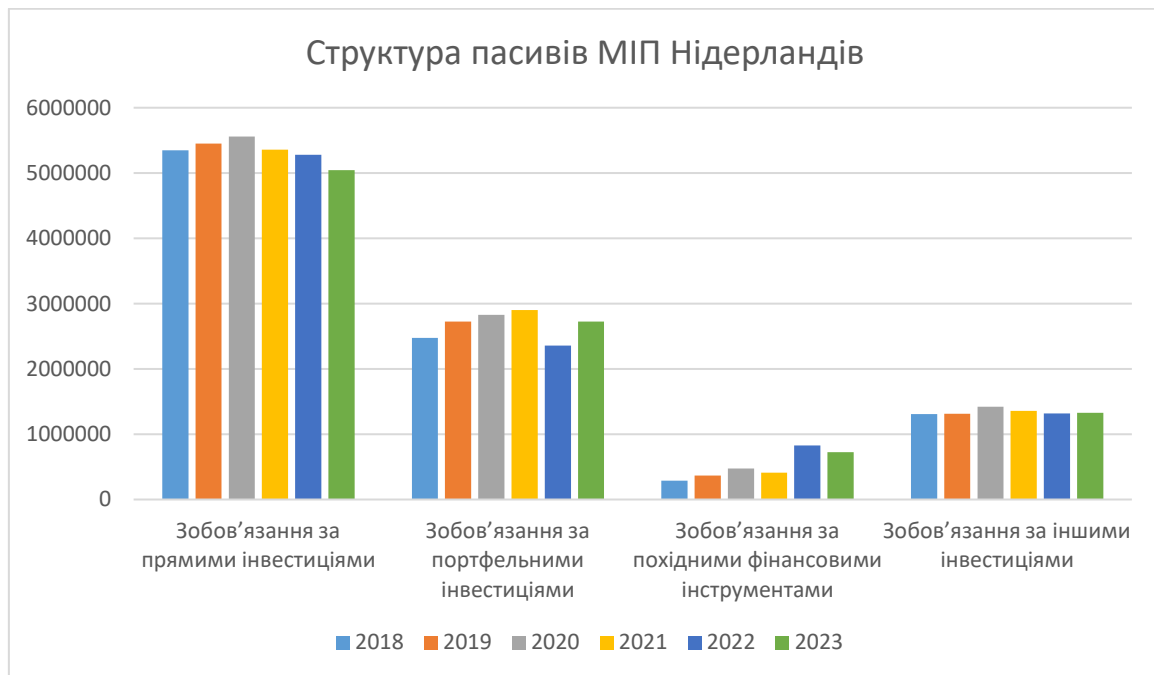

Рис. 2.8. Структура пасивів МІП Нідерландів за 2018-2023 роки, у млн. дол.

Джерело: складено автором на основі даних [32].

Згідно результатів проведеного аналізу прямі інвестиції домінують у структурі зобов'язань Нідерландів, що вказує на значний інтерес іноземних інвесторів до вкладень у реальний сектор економіки країни.

Портфельні інвестиції також займають важливе місце, демонструючи значні коливання, що можуть бути пов'язані з ринковими умовами та економічною невизначеністю. Похідні фінансові інструменти показують активне використання в інвестиційній діяльності, хоча й зі значною волатильністю. Інші інвестиції залишаються стабільними, що свідчить про стійкий рівень залучення різних видів інвестицій.

Графічний аналіз структури зобов'язань МІП Бельгії за 2018-2023 роки наведено на рисунку 2.9.

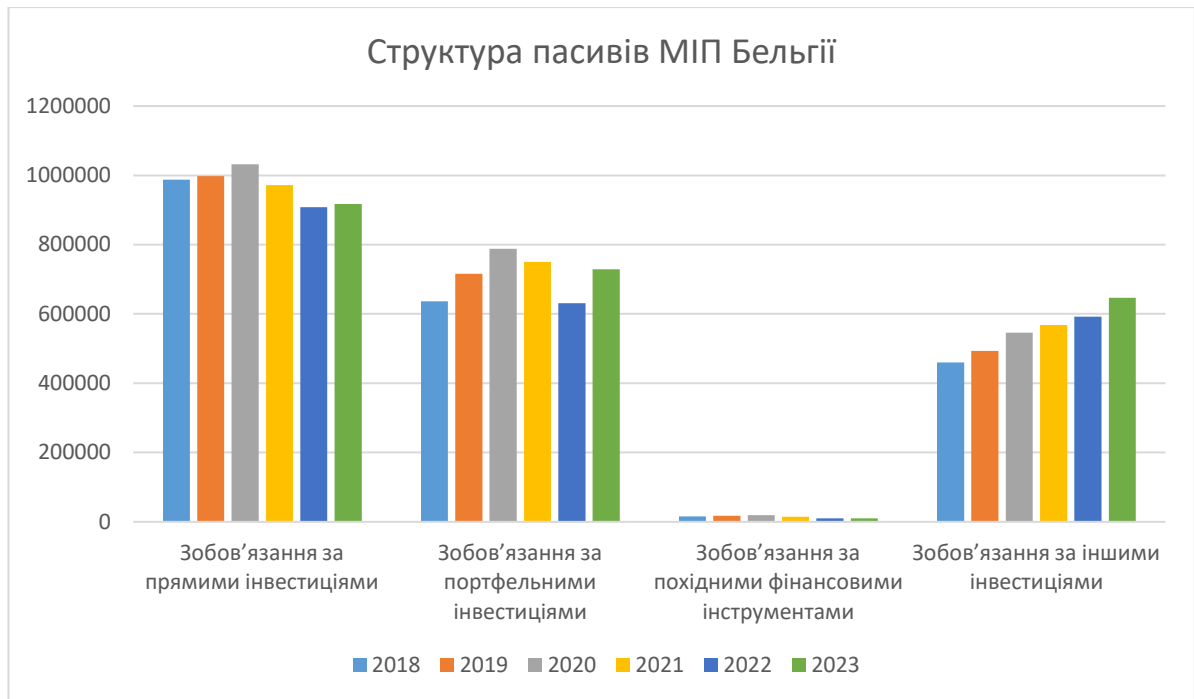

Рис. 2.9. Структура пасивів МІП Бельгії за 2018-2023 роки, у млн. дол.
Джерело: складено автором на основі даних [34].

Результати аналізу свідчать про те, що прямі інвестиції домінують у структурі зобов'язань Бельгії, вказуючи на значний інтерес іноземних інвесторів до вкладень у реальний сектор економіки країни. Портфельні інвестиції також є важливою складовою, демонструючи значні коливання, що можуть бути пов'язані з ринковими умовами та економічною невизначеністю. Похідні фінансові інструменти показують активне використання у певні періоди, хоча й зі значною волатильністю.

Інші інвестиції стабільно зростають, що свідчить про стійкий рівень залучення різних видів інвестицій.

Графічний аналіз стану чистої міжнародної інвестиційної позиції (ЧМІП) Нідерландів та Бельгії за 2018-2023 роки наведено на рисунку 2.10.

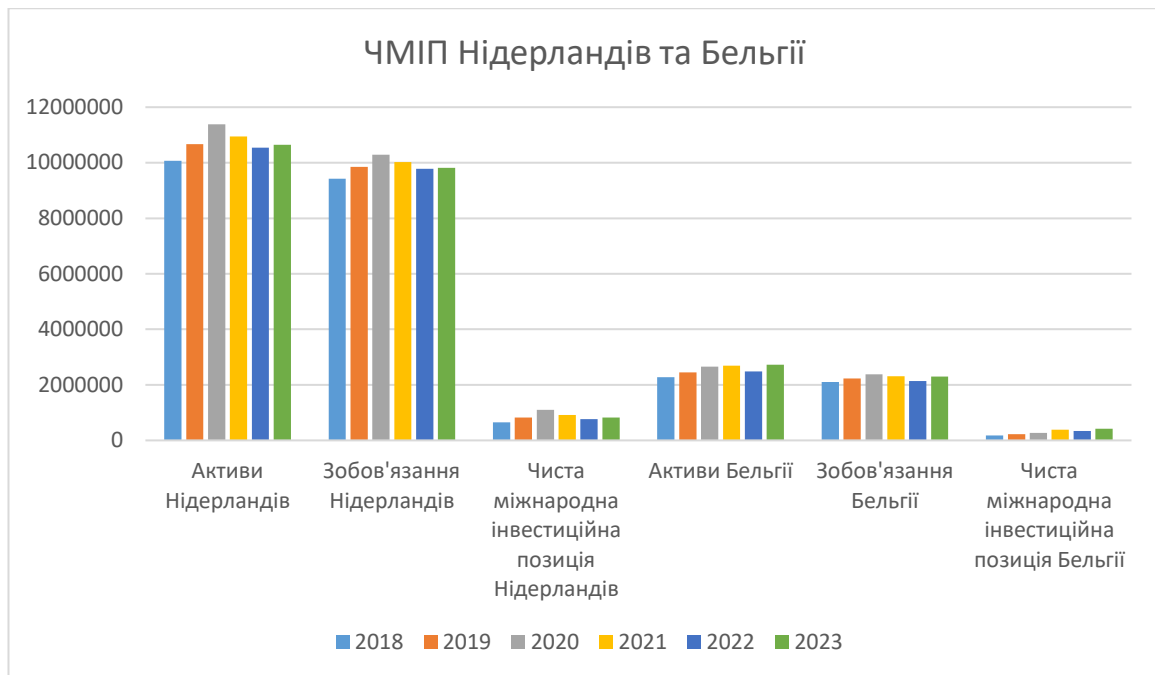

Рис. 2.10. Стан чистої міжнародної інвестиційної позиції Нідерландів та Бельгії за 2018-2023 роки, у млн. дол.

Джерело: складено автором на основі даних [31-34].

Результати проведеного аналізу свідчать про те, що протягом аналізованого періоду активи Нідерландів загалом зростали, з деякими коливаннями. Найвищий рівень активів спостерігався у середині періоду, після чого був певний спад, але до кінця періоду активи знову зросли. Зобов'язання Нідерландів також збільшувалися, але не так швидко, як активи. Вони мали свої піки та спади, але загальна тенденція вказує на деяке зростання. Чиста міжнародна інвестиційна позиція Нідерландів залишалася позитивною протягом усього періоду, що свідчить про значну перевагу активів над зобов'язаннями. Вона демонструє стабільний приріст на початку періоду з певним спадом у середині, але наприкінці періоду знову зросла.

Активи Бельгії демонстрували стабільне зростання протягом усього періоду, з невеликим зниженням у середині періоду, після чого відновили своє зростання. Зобов'язання Бельгії також зростали, але більш повільними темпами порівняно з активами. Зобов'язання мали коливання з деякими спадами, але загальна тенденція показує зростання.

Чиста міжнародна інвестиційна позиція Бельгії залишалася позитивною протягом усього періоду, показуючи стабільний і поступовий приріст. Позиція суттєво зросла наприкінці періоду, що свідчить про покращення інвестиційного клімату та зростання довіри інвесторів.

Отже, Нідерланди демонструють стабільно позитивну чисту міжнародну інвестиційну позицію, що вказує на значний рівень зовнішніх інвестицій, який перевищує зобов'язання. Це свідчить про сильну економіку та високий рівень довіри інвесторів.

Бельгія також демонструє стабільно позитивну чисту міжнародну інвестиційну позицію, що вказує на поступове зростання інвестиційного потенціалу країни. Значний приріст активів та стабільний рівень зобов'язань свідчать про стабільну економічну ситуацію.

Загалом, обидві країни мають стабільні та позитивні чисті міжнародні інвестиційні позиції, що вказує на здоровий економічний стан та сприятливий інвестиційний клімат.

РОЗДІЛ 3

ОСОБЛИВОСТІ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНИХ ОПЕРАЦІЙ НІДЕРЛАНДІВ ТА БЕЛЬГІЇ З УКРАЇНОЮ

Нідерланди є одним з важливих торговельних партнерів України. Основні експортні товари включають сільськогосподарську продукцію, металургійні вироби, продукти хімічної промисловості, текстиль та інші промислові товари.

Імпорт з Нідерландів до України охоплює широкий спектр товарів, включаючи машини та обладнання, електроніку, фармацевтичну продукцію, автомобілі, продукти харчування та напої.

Український експорт до Бельгії включає сільськогосподарську продукцію, металургійні вироби, текстиль, продукти харчової промисловості та інші промислові товари.

Імпорт з Бельгії до України охоплює машини та обладнання, хімічні продукти, фармацевтику, транспортні засоби, продукти харчування та напої.

Далі детально проаналізуємо динаміку торгівлі України з Нідерландами та Бельгією.

Таблиця 3.1

Динаміка товарної торгівлі України з Нідерландами та Бельгією, за 2018-2023 роки, у млн. дол.

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Експорт з України до Нідерландів	1 434	1713	1619	2116	1450	1 479
Імпорт до України з Нідерландів	756	745	726	980	1056	1015
Торгівельний баланс між Україною та Нідерландами	678	968	893	1136	394	464
Експорт з України до Бельгії	570	650	526	614	442	353
Імпорт до України з Бельгії	525	525	505	731	525	648
Торгівельний баланс між Україною та Бельгією	45	125	21	-117	-83	-295

Джерело: складено автором на основі даних [35].

Експорт з України до Нідерландів демонстрував значне зростання до 2021 року, досягаючи пікових значень, після чого спостерігалось зниження, ймовірно через війну Росії проти України. Імпорт з Нідерландів до України мав тенденцію до зростання, особливо у 2021-2022 роках, що вказує на активізацію торговельних відносин.

Позитивний торговельний баланс свідчить про перевагу експорту над імпортом, що є сприятливим для економіки України.

Графічний аналіз динаміки товарної торгівлі України з Нідерландами та Бельгією за 2018-2023 роки наведено на рисунку 3.1.

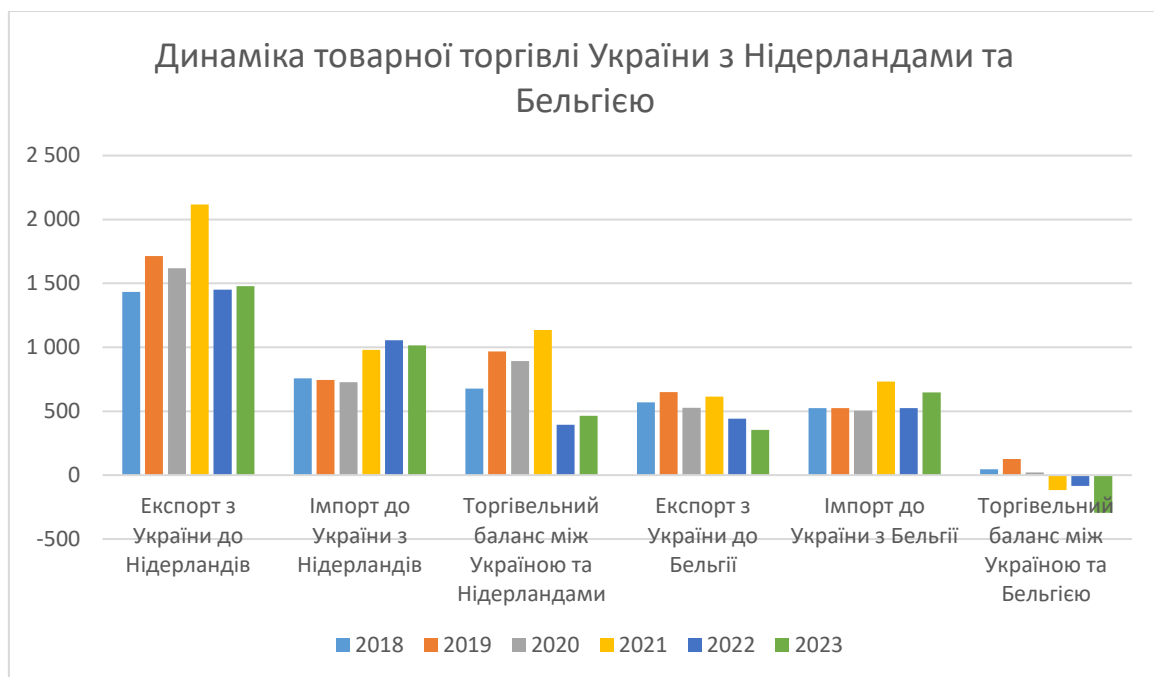

Рис. 3.1. Порівняння динаміки товарної торгівлі України з Нідерландами та Бельгією за 2018-2023 роки, у млн. дол.

Джерело: складено автором на основі даних [35].

Експорт з України до Бельгії коливався з тенденцією до зниження після 2021 року, що пов'язано з війною Росії проти України. Імпорт з Бельгії до України демонстрував значне зростання у 2021 році, після чого коливався, але залишався на високому рівні. Торговельний баланс з Бельгією зазнав негативних змін після 2020 року, що вказує на перевагу імпорту над експортом і може бути викликом для торговельної політики України.

Таким чином, Нідерланди залишаються важливим торговельним партнером для України з позитивним торговельним балансом, що свідчить про значний експорт українських товарів до цієї країни.

Бельгія також є важливим партнером, але торговельний баланс за останні роки є негативним для України, що вказує на необхідність вдосконалення торговельної стратегії для підвищення експорту до цієї країни.

Загалом, обидві країни відіграють ключову роль у зовнішньоекономічних операціях України, і розвиток співпраці з ними є важливим для економічного зростання та стабільності України.

Нідерланди також є одним з провідних інвесторів в українську економіку. Основні сфери інвестицій включають сільське господарство, харчову промисловість, енергетику, транспортну інфраструктуру та інформаційні технології.

Голландські компанії активно працюють в Україні, сприяючи розвитку нових технологій та інновацій. Нідерланди підтримують Україну в її прагненні до енергетичної незалежності, особливо через інвестиції в відновлювані джерела енергії та енергоефективність. Співпраця у сфері газу та нафти, включаючи проекти з видобутку та транспортування енергоресурсів.

Бельгія активно інвестує в різні сектори української економіки, зокрема в харчову промисловість, логістику, фармацевтику та сільське господарство.

Бельгійські компанії часто залучаються до проектів з розвитку інфраструктури та модернізації виробничих потужностей в Україні. Співпраця у сфері транспортної інфраструктури є важливою складовою відносин між Україною та Бельгією. Це включає розвиток портової інфраструктури, залізничних перевезень та авіасполучень.

Бельгійські логістичні компанії активно працюють в Україні, сприяючи покращенню логістичних процесів та ефективності транспортування товарів.

Обидві країни співпрацюють з Україною у сфері гармонізації стандартів та регуляторних норм, що сприяє спрощенню торговельних операцій та

зниженню бар'єрів для експорту та імпорту. Україна активно працює над впровадженням європейських стандартів якості та безпеки продукції.

Нідерланди та Бельгія підтримують прагнення України до європейської інтеграції, включаючи процеси реформування економіки, підвищення прозорості та боротьбу з корупцією. Обидві країни надають технічну та фінансову допомогу для реалізації реформ в Україні.

Нідерланди та Бельгія активно сприяють розвитку малого та середнього бізнесу в Україні через різні програми підтримки, навчання та обміну досвідом. Співпраця у сфері інновацій та нових технологій допомагає підвищити конкурентоспроможність українських підприємств на міжнародному ринку.

Таким чином, можна впевнено стверджувати, що Нідерланди та Бельгія є важливими торговельними та інвестиційними партнерами України, активно сприяючи її економічному розвитку та європейській інтеграції.

Обидві країни забезпечують значний внесок у розвиток різних секторів української економіки через інвестиції, торгівлю та співпрацю у сфері регуляторних реформ.

Спільні зусилля спрямовані на підвищення якості продукції, покращення інфраструктури та розвиток інноваційних технологій, що сприяє зміцненню економічних зв'язків між країнами та посилює Україну у її справедливій боротьбі за територіальну цілісність проти Росії.

ВИСНОВКИ

Результати аналізу, проведеного у кваліфікаційній роботі, свідчать про те, що зовнішньоекономічні операції Нідерландів та Бельгії вносять вагомий внесок в їх економічний розвиток.

У першому розділі кваліфікаційної роботи проведено критичний аналіз результатів досліджень іноземних вчених стосовно особливостей розвитку зовнішньоекономічних операцій Нідерландів та Бельгії у сучасних умовах невизначеності.

Згідно результатів досліджень ЄС активно працює над досягненням вуглецевої нейтральності до 2050 року, де відновлюваний водень відіграє ключову роль. Це включає розвиток міжнародних партнерств та врахування соціально-економічних потреб країн-експортерів. Оцінка партнерств з точки зору економічних, політичних та стійких ризиків показує значні компроміси при виборі країн-партнерів. Важливо стратегічно підходити до цих виборів, щоб мінімізувати ризики.

Згідно результатів досліджень остання хвиля торговельних угод впливає на фіскальні баланси країн, часто знижуючи доходи від тарифів без автоматичної компенсації через інші податки. Це підкреслює необхідність врахування фіскальних наслідків при прийнятті торговельної політики.

Згідно результатів досліджень інтеграція ЄС позитивно впливає на економічний розвиток прикордонних регіонів, але ефекти різняться в залежності від географічного розташування та часового періоду. Потрібна координація для мінімізації негативних впливів та максимізації позитивних результатів.

Результати проведеного аналізу свідчать про загальну тенденцію до зростання товарної торгівлі в Нідерландах та Бельгії з певними коливаннями у показниках торговельного балансу, що вимагає стратегічного підходу до управління торговельною політикою для підтримання стабільного

економічного зростання. Разом з тим, у Нідерландів спостерігається кращий торговельний баланс ніж у Бельгії.

Нідерланди продемонстрували також стабільний та зростаючий експорт послуг протягом 2018-2023 років, що підтримувало позитивний баланс послуг. Це свідчить про високий рівень конкурентоспроможності їхніх послуг на міжнародному ринку та ефективне використання економічних ресурсів для підтримки експорту.

Бельгія демонструє стабільний позитивний сальдо первинних доходів протягом усього періоду, що вказує на ефективне управління первинними доходами та зростання економічного добробуту. Зростання надходжень перевищує зростання виплат, що забезпечує стабільний позитивний баланс.

Отже, у Бельгії спостерігається кращий баланс первинних доходів ніж у Нідерландів.

Результати дослідження доводять, що Нідерланди демонструють стабільний профіцит поточного рахунку, що вказує на здорову економіку з перевагою експорту над імпортом. Це свідчить про високий рівень конкурентоспроможності країни на міжнародному ринку.

Бельгія демонструє значні коливання в поточному рахунку, з періодами як профіциту, так і дефіциту. Це вказує на нестабільність у зовнішньоекономічній діяльності, що потребує уваги для покращення економічної стабільності.

Нідерланди демонструють значні коливання у прямих іноземних інвестиціях, з переважно негативним сальдо. Це вказує на те, що країна частіше виступає як джерело інвестицій, ніж як отримувач, що може бути наслідком високого рівня економічного розвитку та глобальної інтеграції.

Бельгія також показує значні коливання у ПІІ, але з більш збалансованими періодами позитивного та негативного сальдо. Це свідчить про нестабільні умови для іноземних інвестицій, що можуть змінюватися залежно від внутрішніх та зовнішніх економічних факторів.

Нідерланди демонструють стабільний негативний тренд у сальдо фінансового рахунку, що вказує на переважання відтоку капіталу над притоком. Це свідчить про значні інвестиційні можливості за кордоном та суттєве збільшення активів, якими керують резиденти країни. Бельгія демонструє значні коливання у сальдо фінансового рахунку, з періодами як позитивного, так і негативного сальдо, без якогось загального тренду.

Результати проведеного аналізу свідчать про те, що Нідерланди демонструють стабільно позитивну чисту міжнародну інвестиційну позицію, що вказує на значний рівень зовнішніх інвестицій, який перевищує зобов'язання. Це свідчить про сильну економіку та високий рівень довіри інвесторів.

Бельгія також демонструє стабільно позитивну чисту міжнародну інвестиційну позицію, що вказує на поступове зростання інвестиційного потенціалу країни. Значний приріст активів та стабільний рівень зобов'язань свідчать про стабільну економічну ситуацію.

Загалом, обидві країни мають стабільні та позитивні чисті міжнародні інвестиційні позиції, що вказує на здоровий економічний стан та сприятливий інвестиційний клімат.

Нідерланди залишаються важливим торговельним партнером для України з позитивним торговельним балансом, що свідчить про значний експорт українських товарів до цієї країни.

Бельгія також є важливим партнером, але торговельний баланс за останні роки є негативним для України, що вказує на необхідність вдосконалення торговельної стратегії для підвищення експорту до цієї країни.

Загалом, обидві країни відіграють ключову роль у зовнішньоекономічних операціях України, і розвиток співпраці з ними є важливим для економічного зростання та стабільності України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Dejonghe M. Risky Business? Evaluating Hydrogen Partnerships Established by Germany, The Netherlands, and Belgium. *Sustainability*. 2023; 15(24):16876. URL: <https://doi.org/10.3390/su152416876> (дата звернення 23.02.24).
2. Salemink, Tom, Wolters, Pieter and De Wulf, Hans. "Cybersecurity and Online Formation of Companies in the Netherlands, Belgium, and Germany" *European Company and Financial Law Review*, vol. 21, no. 1, 2024, pp. 67-103. URL: <https://doi.org/10.1515/ecfr-2024-0003> (дата звернення 23.02.24).
3. Egan, Michelle & Guimarães, Maria. (2022). Trade contestation and regional politics: The case of Belgium and Germany. *Frontiers in Political Science*. URL: https://www.researchgate.net/publication/364525735_Trade_contestation_and_regional_politics_The_case_of_Belgium_and_Germany (дата звернення 23.02.24).
4. Kayode, Sheriffdeen. (2024). The Role of Trade Disputes in Shaping Foreign Direct Investment (FDI) Patterns between the US and EU. URL: https://www.researchgate.net/publication/381293284_The_Role_of_Trade_Disputes_in_Shaping_Foreign_Direct_Investment_FDI_Patterns_between_the_US_and_EU (дата звернення 23.02.24).
5. Shaukat , S. ., Shokat , S. ., & Khan, K. K. . (2022). Factors Affecting Foreign Direct Investment: The Case of the Netherlands. *Review of Economics and Development Studies*, 8(3), 251-258. URL: <https://doi.org/10.47067/reads.v8i3.470> (дата звернення 23.02.24).
6. Poliseti, Uma. (2023). The Role of World Trade Organisation in International Trade and Investment. URL: https://www.researchgate.net/publication/375697152_THE_ROLE_OF_WORLD_TRADE_ORGANISATION_IN_INTERNATIONAL_TRADE_AND_INVESTMENT?channel=doi&linkId=65571f0fb86a1d521bed2bf1&showFulltext=true (дата звернення 23.02.24).

7. Dutt, D., & Gallagher, K. P. (2022). The Fiscal Impacts of Trade and Investment Treaties. *International Journal of Political Economy*, 51(3), 176–207. URL: <https://doi.org/10.1080/08911916.2022.2145042> (дата звернення 23.02.24).
8. Oumer, Abdella. (2012). Asymmetric Border Effects of EU Integration on Population Growth of Municipalities of Belgium, Germany and the Netherlands. URL: https://www.researchgate.net/publication/308919666_Asymmetric_Border_Effects_of_EU_Integration_on_Population_Growth_of_Municipalities_of_Belgium_Germany_and_the_Netherlands (дата звернення 23.02.24).
9. Chellaiya, Chitra & .D, Murugesan. (2024). Balance of Payment: a Tool of Economic Analysis. Xii. 36-40. URL: https://www.researchgate.net/publication/379269327_BALANCE_OF_PAYMENT_A_TOOL_OF_ECONOMIC_ANALYSIS (дата звернення 23.02.24).
10. Trade Balance of Netherlands, IMF, International Financial Statistics. URL: <https://data.imf.org/regular.aspx?key=62805740> (дата звернення 8.03.24).
11. Trade Balance of Belgium, IMF, International Financial Statistics. URL: <https://data.imf.org/regular.aspx?key=62805740> (дата звернення 8.03.24).
12. Balance of Service of Netherlands, IMF, International Financial Statistics. URL: <https://data.imf.org/regular.aspx?key=62805740> (дата звернення 8.03.24).
13. Balance of Service of Belgium, IMF, International Financial Statistics. URL: <https://data.imf.org/regular.aspx?key=62805740> (дата звернення 8.03.24).
14. Primary Income Balance of Netherlands, IMF, International Financial Statistics. URL: <https://data.imf.org/regular.aspx?key=62805740> (дата звернення 8.03.24).
15. Primary Income Balance of Belgium, IMF, International Financial Statistics. URL: <https://data.imf.org/regular.aspx?key=62805740> (дата звернення 8.03.24).
16. Secondary Income Balance of Netherlands, IMF, International Financial Statistics. URL: <https://data.imf.org/regular.aspx?key=62805740> (дата звернення 8.03.24).

17. Secondary Income Balance of Belgium, IMF, International Financial Statistics. URL: <https://data.imf.org/regular.aspx?key=62805740> (дата звернення 15.03.24).
18. Current Account of Netherlands, IMF, International Financial Statistics. URL: <https://data.imf.org/regular.aspx?key=62805740> (дата звернення 15.03.24).
19. Current Account of Belgium, IMF, International Financial Statistics. URL: <https://data.imf.org/regular.aspx?key=62805740> (дата звернення 15.03.24).
20. Foreign Direct Investments of Netherlands, IMF, International Financial Statistics. URL: <https://data.imf.org/regular.aspx?key=62805740> (дата звернення 15.03.24).
21. Foreign Direct Investments of Belgium, IMF, International Financial Statistics. URL: <https://data.imf.org/regular.aspx?key=62805740> (дата звернення 16.03.24).
22. Foreign Portfolio Investments of Netherlands, IMF, International Financial Statistics. URL: <https://data.imf.org/regular.aspx?key=62805740> (дата звернення 29.03.24).
23. Foreign Portfolio Investments of Belgium, IMF, International Financial Statistics. URL: <https://data.imf.org/regular.aspx?key=62805740> (дата звернення 29.03.24).
24. Foreign Other Investments of Netherlands, IMF, International Financial Statistics. URL: <https://data.imf.org/regular.aspx?key=62805740> (дата звернення 31.03.24).
25. Foreign Other Investments of Belgium, IMF, International Financial Statistics. URL: <https://data.imf.org/regular.aspx?key=62805740> (дата звернення 31.03.24).
26. Financial Account of Netherlands, IMF, International Financial Statistics. URL: <https://data.imf.org/regular.aspx?key=62805740> (дата звернення 31.03.24).
27. Financial Account of Belgium, IMF, International Financial Statistics. URL: <https://data.imf.org/regular.aspx?key=62805740> (дата звернення 31.03.24).

28. Interest rate, IMF, International Financial Statistics URL: <https://data.imf.org/regular.aspx?key=61545855> (дата звернення 5.04.24).
29. Budget expenditure (% of GDP), IMF, International Financial Statistics URL: <https://data.imf.org/?sk=4BE0C9CB-272A-4667-8892-34B582B21BA6&sId=1390030341854> (дата звернення 5.04.24).
30. Country report, stock of money M1, M2, M3 – Trading economics URL: <https://tradingeconomics.com/> (дата звернення 5.04.2024).
31. Assets. International Investment Position of Netherlands - IMF Data. URL: <https://data.imf.org/regular.aspx?key=62805744>. (дата звернення 12.04.24).
32. Liabilities. International Investment Position of Netherlands - IMF Data. URL: <https://data.imf.org/regular.aspx?key=62805744>. (дата звернення 12.04.24).
33. Assets. International Investment Position of Belgium - IMF Data. URL: <https://data.imf.org/regular.aspx?key=62805744>. (дата звернення 12.04.24).
34. Liabilities. International Investment Position of Belgium - IMF Data. URL: <https://data.imf.org/regular.aspx?key=62805744>. (дата звернення 12.04.24).
35. Статистика зовнішнього сектору. Статистика зовнішнього сектору України за методологією 6-го видання "Керівництва з платіжного балансу та міжнародної інвестиційної позиції" (МВФ, 2009). Зовнішня торгівля. Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/sector-external> (дата звернення 23.04.24).